

GOIRLESE BILJART BOND

Opgericht 15 november 1971

HUISHOUDELIJK REGLEMENT

1. De vereniging draagt de naam Goirlese Biljart Bond.
2. De vereniging is opgericht op 15 november 1971 te Goirle, door de volgende personen:
G. Konings, C. v.d. Pol, F. van Kuyk, R. Snels, C. van Gorp, A. Vos en A. Paenen.
3. Leden van de bij de Goirlese Biljart Bond aangesloten verenigingen kunnen zijn:
A. Gewone leden;   D. Ondersteunende leden;
B. Junioren;   E. Rustende leden.
C. Ere leden;
4. Toegang tot de door de Goirlese Biljart Bond uitgeschreven vergaderingen hebben leden, waarvoor de bijdrage is voldaan.
5. Gewone leden, ondersteunende leden en rustende leden van de bij de Goirlese Biljart Bond aangesloten verenigingen zijn gehouden tot het betalen van een contributie, waarvan het bedrag en de periode, waarover deze verschuldigd is zal worden vastgesteld door de algemene vergadering.
6. Bij toetreding van een vereniging tot de Goirlese Biljart Bond, is de vereniging gehouden tot het betalen van een inschrijfgeld, waarvan het bedrag wordt vastgesteld door de algemene vergadering.
7. Wedstrijden en toernooien georganiseerd door de Goirlese Biljart Bond worden gespeeld volgens de door de Goirlese Biljart Bond vastgestelde reglementen.
8. Men kan in één biljartseizoen, voor 2 verenigingen uitkomen in verschillende competities. Deze spelers moeten door beide verenigingen als lid zijn opgegeven en beide betalen de G.B.B.-contributie. De betreffende speler wordt niet als nieuw lid beschouwd, dus moet tijdig opgegeven zijn. Indien meerdere competities gelijktijdig georganiseerd worden, kan een speler slechts in één competitie uitkomen.
9. De Goirlese Biljart Bond organiseert competities, alsmede persoonlijke kampioenschappen, mits er voldoende inschrijvingen zijn. Het competitie reglement, zoals vastgesteld door de Goirlese Biljart Bond, geeft hierover uitsluitsel.
10. Leden van de bij de Goirlese Biljart Bond aangesloten verenigingen, kunnen deelnemen aan alle voor hen georganiseerde competities en persoonlijke kampioenschappen, wanneer is voldaan aan de door de Goirlese Biljart Bond gestelde termijnen van inschrijving. Tevens dient de vereniging een naar eer en geweten vastgesteld moyenne door te geven.

Reglementen

---

11. De Goirlese Biljart Bond zal actief deelnemen in de Samenwerkende Brabantse Bonden. Verenigingen die groter zijn dan 12 leden en die niet in staat zijn een aan hen toegewezen SBB toernooi te organiseren, dienen dit te melden aan het bestuur GBB. Deze zorgt dan voor een vervangende vereniging. De oorspronkelijk aangewezen vereniging dient in zo'n geval een vergoeding aan de GBB over te maken, die dit dan weer aan de nieuw aangewezen vereniging overmaakt. Indien de vereniging kleiner is dan 12 leden zal het bestuur GBB 2 kleinere verenigingen aanwijzen. De hoogte van de vergoeding wordt door de algemene ledenvergadering bepaald.
12. De hoogte van de in deze reglementen genoemde boetes worden vastgesteld door het bestuur van de Goirlese Biljart Bond.
13. De verenigingen zijn gehouden om de vastgestelde bijdragen en boetes binnen een door het bestuur te bepalen termijn te voldoen.
14. In gevallen waarin deze reglementen niet voorzien, beslist het bestuur van de Goirlese Biljart Bond.

Reglementen

COMPETITIE REGLEMENT

INLEIDING.

- Dit reglement dient om de competitie in goede banen te leiden.
- Een exemplaar hiervan moet in elk speellokaal gedurende de wedstrijden ter beschikking zijn.
- Verenigingsbestuurders en aan de competitie deelnemende leden, dienen op de hoogte te zijn van dit reglement.
- Onbekendheid met dit reglement wordt bij geen enkele overtreding geaccepteerd.
- In dit reglement wordt onder spelers verstaan: spelers en speelsters.

DEELNAME.

- De Goirlese Biljart Bond verplicht geen enkel lid tot deelname aan de competitie.
- De Goirlese Biljart Bond reikt aan het begin van het seizoen een inschrijfformulier uit. Deze moeten door de verenigingssecretaris volledig ingevuld en op tijd terugbezorgd worden.
- Voor ieder team dient een teamleider met telefoonnummer te worden opgegeven. De GBB accepteert geen teamleiders zonder telefoon.

LEIDING.

- De hoofdleiding van de competitie berust bij het bestuur van de Goirlese Biljart Bond, die aan de wedstrijdleader speciale volmachten geeft.
- De wedstrijdleader verzorgt de indeling, de sterktestaat en wedstrijdprogramma's. Ook de bereikte wedstrijdresultaten, de standenlijsten, en de moyennetabels worden door hem geregistreerd en verzorgd.
- De leiding van de wedstrijd berust bij de teamleider van het thuisspelend team.
- De vereniging blijft verantwoordelijk voor het gedrag van haar spelers.

INDELING TEAMS.

- Afhankelijk van het aantal ingeschreven teams, worden door het bestuur van de Goirlese Biljart Bond de competities ingedeeld naar rato van de sterkteverhoudingen.
- De minimale inschrijving voor een competitie is gesteld op 6 teams.
- De wedstrijdleader stelt het aantal klassen en aantal teams per klasse vast.
- De Goirlese Biljart Bond streeft naar een gelijk aantal teams per klasse.
- Er wordt getracht te voorkomen, dat 2 teams van een vereniging in dezelfde klasse uitkomen. Indien dit niet mogelijk is, spelen deze teams de eerste wedstrijd tegen elkaar, en mogen de gehele competitie de spelers niet wisselen.
- Bij uitreden van teams gedurende het seizoen, komen alle gespeelde wedstrijden van deze teams te vervallen. De partijen uit vervallen wedstrijden blijven gelden voor de spelers, ten aanzien van hun jaarmoyenne.

Reglementen

- De klasse-grenzen worden per competitie vastgesteld door de wedstrijdleider G.B.B.
- Gespeeld moeten worden de minimale aantallen van:
  - 20 caramboles in de spelsoort Libre,
  - 15 caramboles in de spelsoort Bandstoten en
  - 8 caramboles in de spelsoort Driebanden.
- Alle verenigingen dienen hun spelers van hoog naar laag in de teams op te stellen. Heeft men dan toch 2 teams in dezelfde klasse, dan mag men de spelers over deze teams verdelen.

INDELING SPELERS.

- Ingedeeld worden die spelers, die via hun verenigingsbestuur worden opgegeven, niet voorkomend op de lijst van geschorste spelers, minstens 18 jaar zijn, en waarvoor het lidmaatschapsgeld is voldaan.
- Wijzigingen voor wat betreft **individuele** spelers - dus **niet** voor wat betreft **teams** - kunnen tot uiterlijk 14 dagen na de uiterste inleverdatum worden doorgegeven.
- Spelers die **echt** nieuw zijn in de GBB, dus nog nooit lid zijn geweest, worden op deze regel uitgezonderd, en kunnen tot aan de eerste wedstrijd worden aangemeld.
- Na deze datum kan er bij het bestuur GBB **schriftelijk** een goed onderbouwd verzoek worden ingediend om nieuwe spelers toe te laten.
- Bij overschrijving van de een naar de andere vereniging, is de nieuwe vereniging verplicht het volledig ingevulde officiële overschrijvingsformulier te eisen van het lid, dat zich aanmeldt.
- Spelers die het vorige seizoen minder dan 3 maal gespeeld hebben staan onder moyenne-controle.
- Herzieningen gebeuren na een 1/2 of 1/3 competitie-rooster op 100 % van het gespeelde moyenne, mits de speler minimaal 3 wedstrijden gespeeld heeft.
- Indien een speler op wie moyenne-controle wordt uitgeoefend na 3 gespeelde partijen (vóór de algehele herziening) 20 % of meer boven het opgegeven moyenne speelt, wordt deze onmiddellijk herzien volgens de volgende berekening:

Opgegeven moyenne verhoogd met de helft van het verschil tussen gespeeld en opgegeven moyenne.

- Voor spelers die wel een Driebanden-moyenne hebben maar geen Libre-moyenne geldt het volgende: De verantwoording voor de opgave van de nieuwe speler ligt bij de vereniging die zijn gemiddelde opgeeft bij aanvang van de competitie. De speler zal volgens de spelregels "Extreem verschil" worden herzien: alleen naar boven en niet omlaag.
- Wanneer een competitie is beëindigd, dan wordt het nieuwe moyenne berekend over de hele competitie, als men tenminste 3 wedstrijden heeft gespeeld.
- De indeling van de spelers wordt bekend gemaakt, door middel van een programmaboekje, welke in het speellokaal gedurende de wedstrijd ter inzage moet liggen. Wijzigingen worden indien noodzakelijk doorgegeven.

Reglementen

RECHT VAN UITKOMEN.

- Alleen op de sterktestaat voorkomende spelers met reserves zijn gerechtigd in de competities voor teams uit te komen, als zij door hun bestuur zijn opgesteld.
- Per vereniging en team zijn de spelers op de sterktestaat vermeld naar rato sterkte. Men mag niet in een lager team uitkomen. Spelers moeten geheel volgens sterktestaat uitkomen, dus de bovensten tegen elkaar enzovoorts.
- Verschuiving van één speler is zonder meer toegestaan, indien anders stagnatie in de wedstrijd zou ontstaan. Verschuiving van meer spelers; alleen dan wanneer de teamleiders van beide teams hiermee genoegen nemen. Alle onregelmatigheden moeten op het wedstrijdformulier wordt vermeld.
- Wanneer in een team een reservespeler meespeelt, dan speelt hij naar rato sterkte van de sterktestaat in het team. **Alle spelers** van elk team mogen onbeperkt invallen in een team, uitkomend in een hogere klasse.
- Reservespelers mogen onbeperkt invallen bij alle teams en worden GEEN vaste spelers van een team als zij 3 x ingevallen zijn.
- Eenmaal vastgestelde moyennes gelden voor het daaropvolgende jaar.

SPEELDAGEN.

- Als regel wordt de competitie gespeeld op maandag, dinsdag en donderdag.
- De verenigingsbesturen kunnen een voorkeur uitspreken. Met voorkeuren wordt zo veel mogelijk rekening gehouden, mits tijdig aan de wedstrijdleader kenbaar gemaakt.
- Lokaalhouders en verenigingsbesturen moeten eventuele verzoeken op het inschrijfformulier bekendmaken.
- Elke wedstrijd moet als regel op één avond gespeeld worden.
- De laatste wedstrijden van de competitie worden per klasse, indien mogelijk is op dezelfde avond gespeeld.

SYSTEEM.

- De competities worden ingedeeld door de wedstrijdleader. De spelsoorten en het aantal ronden zijn afhankelijk van de uitgesproken voorkeur door de verenigingen, en de beschikbare tijd.
- Een team kan bestaan uit 3, 4 of 5 spelers, afhankelijk van de betreffende competitie. Er wordt per wedstrijd om 10 punten gespeeld, ongeacht het aantal spelers per team.
- Heeft men de partij verloren, dan worden de gemaakte caramboles gehonoreerd. (2 x, 2,5 x, of 3,333 x het aantal behaalde caramboles gedeeld door het aantal te maken caramboles) Dit moet evenals het moyenne uitgerekend worden tot 3 decimalen achter de komma, waarbij rekenkundig wordt afgerond.
- Het team dat na het beëindigen van de competitie in zijn klasse de meeste punten behaald heeft, is voor een vol jaar kampioen in deze spelsoort.
- Bij een gelijk aantal punten, volgt een beslissingswedstrijd tussen de betreffende teams, op een door de Goirlese Biljart Bond aan te wijzen neutrale tafel.
- Bij beslissingswedstrijden tussen meer dan 2 teams, beslist de Goirlese Biljart Bond omtrent de te verspelen ronden.

Reglementen

AANVANGSUUR.

- De aanvangstijden van de competitiewedstrijden worden per seizoen bepaald door de G.B.B.

PROGRAMMA'S.

- De officiële programmaboekjes van de Goirlese Biljart Bond worden per vereniging aan de secretaris ter beschikking gesteld en door hem verder verspreid.
- Als regel beginnen elk seizoen de competities en persoonlijke kampioenschappen in de maand september en eindigen in mei.
- De wedstrijdleader kan correcties aanbrengen in het programma en doet daarvan tijdig mededeling aan de betreffende verenigingen.
- Na onderling overleg kunnen teamleiders overeen komen, om een wedstrijd te verdagen. Het is niet toegestaan wedstrijden naar achter te verzetten. Naar voren verzetten is toegestaan, mits dit niet meer dan 2 weken is, de partij niet over de helft van de competitie heen wordt verzet en er toestemming van de wedstrijdleader is.
- Bij het verzetten van een wedstrijd moet er bij de opmerkingen op het wedstrijdformulier worden vermeld, op welke datum de wedstrijd gespeeld had moeten worden.
- De verdaagde wedstrijd mag het verloop van de competitie niet in gevaar brengen. Verzoeken hiervoor worden zoveel mogelijk ingewilligd.
- Per team wordt als regel 1 maal per week gespeeld en dan zoveel mogelijk om beurten uit en thuis.
- De wedstrijdleader kan inhaalprogramma's inlassen, indien dit voor het algemeen belang noodzakelijk is.
- De vereniging blijft verantwoordelijk voor de opkomst van de eigen spelers.
- In de eerste wedstrijd van het te spelen rooster worden teams van één en dezelfde vereniging, of als twee verenigingen in één lokaal gevestigd zijn, tegen elkaar geplaatst, evenzo bij de start van de volgende roosters.
- De volgorde van de partijen worden door de teamleader van de thuisspelende vereniging vastgesteld. Alleen bij beslissingswedstrijden kan de Goirlese Biljart Bond deze volgorde vaststellen, indien beide verenigingen niet tot overeenstemming kunnen komen.
- Gepubliceerde wedstrijden moeten als regel geheel volgens programma doorgang vinden. Het niet of niet volledig kunnen opkomen is geen motief tot uitstel, tenzij bijzondere omstandigheden oorzaak van verhindering zijn.
- Het niet beschikbaar zijn van een speeltafel, moet direct aan de wedstrijdleader gemeld worden.
- Indien gespeeld op dezelfde speeldag, kunnen twee tegen elkaar uitkomende spelers overeen komen vroegtijdig te spelen. In dit geval dient er een arbiter en een noteerder aanwezig te zijn.

Reglementen

WEDSTRIJDFORMULIEREN.

- Tellijsten, uitgegeven door de Goirlese Biljart Bond, zijn tegen betaling verkrijgbaar bij de penningmeester G.B.B.
- De wedstrijdformulieren worden verstrekt door de Goirlese Biljart Bond. Het wedstrijdformulier dient volledig in drievoud ingevuld te worden en voorzien van de handtekeningen van de beide teamleiders.
- De teamleider van de thuisspelende vereniging plaatst de spelers naar rato sterkte op het wedstrijdformulier (dus van hoog naar laag), en draagt zorg, dat het witte formulier (het originele) binnen 24 uur na het verstrijken van de laatste partij in het bezit is van de wedstrijdleider, met uitzondering van de op donderdag gespeelde partijen; deze formulieren moeten vrijdag 09.00 uur binnen zijn.
- Het te laat inleveren van een wedstrijdformulier wordt beboet. Indien een wedstrijd niet wordt afgespeeld, moet het wedstrijdformulier met daarop de gespeelde partijen worden ingeleverd, met vermelding waarom er niet is afgespeeld.
- Iedere schrijver is verplicht regelmatig zijn cijfers na te tellen, zodat telfouten uitgesloten zijn.
- Protesten, op- of aanmerkingen moeten op het wedstrijdformulier worden vermeld, ondertekend door beide teamleiders voor accoord en gezien.

MATERIAAL.

- Het bestuur van de Goirlese Biljart Bond heeft het recht via een verenigingsbestuur aan zijn lokaalhouder redelijke eisen te stellen, ter waarborging van goed speelmateriaal. Zij doet zulks op een vertrouwelijke manier.
- De teamleider ziet toe, dat het materiaal gedurende de wedstrijd goed verzorgd is en zo niet; treft hij die maatregelen, die hij nodig acht.

SPELREGELS

- In dit reglementenboek is een spel- en arbitrage-reglement opgenomen.
- De thuisspelende vereniging dient te zorgen voor deskundige arbiters.

BILJARTKLEDING.

- De teams dienen uniform gekleed te zijn. De uniformiteit bestaat uit de gehele of een gedeelte van de kleding, naar keuze van de vereniging of het team. Ook de kleur is naar keuze.
- Eventuele sponsorreclame is toegestaan tot het formaat van 15 x 15 centimeter.

Reglementen

OPKOMST BIJ WEDSTRIJDEN.

- Op het vastgestelde aanvangsuur van de wedstrijd moeten minimaal 3 leden van ieder team aanwezig zijn.
- Indien op het vastgestelde aanvangsuur 2, 3 of 4 spelers in een 3-, 4- of 5-tal aanwezig zijn, wordt dit beschouwd als 'gedeeltelijk niet opkomen'.
- Bij gedeeltelijk niet opkomen speelt de laagste speler 2 partijen. Van deze regel mag afgeweken worden, indien nadrukkelijk overeenstemming bestaat tussen beide teamleiders. Dit dient dan ook op het wedstrijdformulier vermeld te worden.
- De te spelen partijen worden vóór aanvang van de eerste partij vastgesteld.
- Indien 1, 2 of 3 spelers in een 3-, 4- of 5-tal aanwezig zijn wordt dit beschouwd als 'niet opkomen'.
- Bij niet opkomen wordt de betreffende vereniging beboet. Indien sprake is van overmacht kan het bestuur besluiten een strafmaatregel niet uit te voeren.
- In beide gevallen wordt er voor deze wedstrijd een nieuwe datum door de wedstrijdleider vastgesteld.
- Op spelers hoeft niet langer dan een half uur te worden gewacht, mits de verhindering gemotiveerd is.

STRAF EN PROTESTEN.

- Elke teamleider kan via het wedstrijdformulier protesteren. Alleen op ongerechtigde spelers kan altijd protest worden aangetekend en moet er meteen contact worden opgenomen met de Wedstrijdleider GBB, of als deze niet bereikbaar is met een ander bestuurslid.
- Door het bestuur worden alle voorkomende gevallen behandeld, en indien nodig worden de partijen gehoord en straffen uitgesproken. Hiervan worden alle betrokkenen, binnen een redelijke termijn, schriftelijk in kennis gesteld.

STAKEN VAN WEDSTRIJDEN.

- Als regel wordt het team of de speler, die de wedstrijd respectievelijk zijn partij staakt in het ongelijk gesteld.
- Niet gestaakt mag worden, vanwege foutieve beslissing, of onkundigheid van de arbiter. Wel vanwege onbekwaamheid van de speler of arbiter.
- Ook wanneer de tegenstander, of de toeschouwers, zich op een ongepaste manier mengen in de partij, en de teamleiders samen met de lokaalhouder niet in staat of bereid zijn, dit euvel op te lossen.
- Protesteren staat vrij, echter een protest is geen motief voor het staken van een wedstrijd of partij.
- Bij in gebreke blijven hiervan, worden de punten in mindering gebracht, en de resterende partijen worden op de tafel van de tegenpartij afgespeeld.
- Indien een wedstrijd wordt gestaakt, wordt dit in het bestuur van de Goirlese Biljart Bond behandeld. De wedstrijdleider stelt voor deze wedstrijd een nieuwe datum vast.
- In beslissingswedstrijden kan de wedstrijdleider in opdracht van het bondsbestuur de dagelijkse leiding in handen nemen.

Reglementen

ALLERLEI.

- Royementen van spelers door verenigingen worden niet zonder meer overgenomen. Eerst na onderzoek door het bestuur wordt hieromtrent beslist.
- Onze lokaalhouders verplichten zich door toetreding van de in hun lokaal gevestigde vereniging af te zien van partijgeld gedurende officiële wedstrijden georganiseerd door de Goirlese Biljart Bond.

SLOTARTIKEL.

- In gevallen waarin deze competitie regeling niet voorziet, beslist het bestuur van de Goirlese Biljart Bond.

HET BESTUUR VAN DE GOIRLESE BILJART BOND

Goirle, 1 september 2013.

Reglementen

SPEL EN ARBITRAGE REGLEMENT

Spel en Arbitrage reglement.

- Het spel en arbitrage reglement dient bij alle officiële wedstrijden georganiseerd door de Goirlese Biljart Bond te worden toegepast.

Arbitrage.

- Het thuisspelende team zorgt voor de arbiter en het bezoekende team zorgt voor de schrijver.

Scorebord.

- Bij officiële wedstrijden dient een scorebord te worden gebruikt, waarop de stand van de partijen en het aantal beurten nauwkeurig dient te worden bijgehouden.

Aanvang van de partij.

- Om te bepalen welke speler de wedstrijd aanvangt wordt er eerst gestreken.
- Bij het strijken dient men gelijktijdig af te stoten. Dus wanneer de gele / witte bal de bovenband heeft geraakt, moet de andere gele / witte bal al onderweg zijn naar de bovenband.
- Men mag in geen geval de lange band, de rode bal, of de bal van de tegenstander raken, dan heeft men het strijken verloren.
- De speler, wiens bal het dichtst bij de benedenband stil blijft liggen, bepaalt welke speler de partij aanvangt. Komen de ballen op gelijke afstand van de benedenband, dan wordt er opnieuw gestreken.
- Als regel speelt de speler die de partij aanvangt met de ongemerkte of witte bal.
- Elke deelnemer mag na het strijken 3 minuten inspelen.

Aanvangspositie.

- In de aanvangspositie moet **rechtstreeks** van de rode bal worden gespeeld.

Geldige carambole.

- Alleen de arbiter beslist, of een carambole geldig is.

Uitgesprongen / vastliggende bal.

- Wanneer een van de ballen het biljart verlaat, dan is de carambole ongeldig en de arbiter duidt dit aan met: **UITGESPRONGEN BAL**.
- Bij de spelsoorten Libre en Bandstoten worden de ballen na het uitspringen alle drie in de aanvangspositie geplaatst.
- Bij de spelsoort Driebanden worden alleen de uitgesprongen ballen geplaatst, en wel als volgt:
  - A. De rode bal op het boven aquit.
  - B. De speelbal op het beneden aquit.
  - C. De andere bal op het midden aquit.

Reglementen

- Ligt de speelbal van de speler vast tegen een van de beide andere ballen, dan heeft de speler de keus in de spelsoorten Libre en Bandstoten tussen:
  - A. De drie ballen in de aanvangspositie te doen plaatsen.
  - B. Te spelen van een niet vastliggende bal of van een losse band.
  - C. Gebruik te maken van een kopstoot (masse of pique) mits de aan zijn speelbal vastliggende bal niet beweegt. Het wordt niet als fout aangerekend, indien de vastliggende bal zich bij de stoot beweegt door het verlies van het steunpunt, dat de speelbal voor de stoot aan die bal verleende.
- Ligt de speelbal vast in de spelsoort Driebanden, dan heeft de speler keus tussen:
  - A. De twee ballen die vast liggen op te zetten, zoals bij uitspringende ballen geschiedt.
  - B. Te handelen zoals in punt B en C is aangegeven van vastliggende ballen in de spelsoort Libre en Bandstoten.

Touché.

- Wanneer een speler zijn stootbal tweemaal met zijn keu raakt, of eenmaal de twee andere ballen aanraakt; dit kan zijn met keu, kledingstukken, of als het keu-krijt tegen een bal valt, dan is de beurt voorbij en de arbiter duidt dit aan met: **TOUCHE**.

Bewegende bal(len).

Men mag pas beginnen aan een nieuwe carambole, wanneer alle ballen stilliggen. Stoot men af voordat de ballen stilliggen, dan telt de arbiter die carambole niet, en duidt dit aan met:

BEWEGENDE BAL(LEN).

Voeten los.

Wanneer een carambole wordt gemaakt met beide voeten van de grond, dan is deze carambole ongeldig. De arbiter duidt dit aan met: **VOETEN LOS**.

Merkteken.

Wanneer een speler een zichtbaar merkteken op de band aanbrengt, en hij van dat merkteken gebruik maakt, dan is deze carambole ongeldig. De arbiter duidt dit aan met: **MERKTEKEN**.

Spelen met verkeerde bal.

- Wanneer een speler met een andere bal dan zijn speelbal speelt, dan is de carambole ongeldig.
- De arbiter dient **meteen als de bal is afgestoten** te melden: **NUL NOTEREN**. (Of bijvoorbeeld Twee noteren.)
- De carambole(s) die de speler gemaakt heeft voordat dit geconstateerd wordt, worden door de arbiter opgegeven aan de schrijver en als geldige caramboles gehonoreerd.

Reglementen

Ongeldige afstoot.

- Indien de speler met de pommers nog in contact is met de speelbal op het moment dat deze bal een tweede bal of een band raakt, dan is de carambole ongeldig.
- Indien de speler op of langs de band op de tweede bal speelt, als de arbiter heeft aangegeven dat de speelbal vast tegen die band of bal ligt zonder dat de speelbal eerst door een kopstoot (massé of pique) wordt losgemaakt, dan is de carambole ongeldig.
De arbiter duidt dit aan met: **BILJARDÉ** (tram).

Verboden zones.

- In de spelsoort Libre wordt vanuit elk hoekpunt op het speelveld een afstand van 17 cm uitgezet, zowel langs de korte als de lange band; bij elke hoek worden de eindpunten van die afstand door een zeer dunne krijstreep verbonden met elkaar.
- Hierdoor ontstaan vier rechthoekige driehoeken. De oppervlakte van deze driehoeken heten **verboden zones**.
- Liggen twee ballen, waarop gecaramboleerd moet worden in een verboden zone, ongeacht door wie van beide spelers de situatie is veroorzaakt, dan is de positie **ENTRÉ** ontstaan. De arbiter kondigt dit aan met te zeggen: **ENTRÉ**.
- Wordt in die positie **entré** een geldige carambole gemaakt, zonder dat tenminste een van de ballen, waarop gecaramboleerd moet worden, de verboden zone waarin zij lagen heeft verlaten, dan is voor de speler die de carambole maakte de positie **DEDANS** ontstaan. De arbiter kondigt dit aan door te zeggen: **DEDANS**.
- Om in de positie **dedans** een carambole geldig te doen zijn, moet tenminste een van de ballen, waarop gecaramboleerd moet worden, buiten de verboden zone waarin zij lagen worden gestoten. Gebeurt dit niet, dan is er een fout gemaakt, en de arbiter kondigt dit aan met: **RESTE DEDANS**. Gebeurt dit wel, dan zegt de arbiter: **A CHEVAL**, en blijft de speler aan stoot.
- De buiten de verboden zone gestoten bal(len) mag (mogen) in de verboden zone terug keren. In dat geval ontstaat weer de positie **ENTRÉ**.
- Indien een bal waarop gecaramboleerd moet worden, juist rust op de zonelijn van het vak waarin zich de andere te raken bal bevindt, dan wordt de eerst bedoelde bal geacht in de verboden zone te liggen.

Terugplaatsen van ballen.

- Mocht er buiten de schuld van de speler een bal verplaatst worden (Bijvoorbeeld: iemand loopt tegen de keu aan), dan legt de arbiter de verplaatste bal(len) terug in de positie, waarin hij denkt dat ze gelegen hebben, zonder inmenging van speler of derden.
- Mocht de arbiter de twee ballen onderling verwisselen (per vergissing) en de speler die aan stoot is speelt dan met de verkeerde bal, dan is de carambole ongeldig en wordt dit aangeduid met: **VERKEERDE BAL**.

Hulpmiddelen.

- Het gebruik van hulpmiddelen tijdens een partij - mits aanwezig - is toegestaan.

ARBITRAGE REGLEMENT

1. Alleen de arbiter neemt de beslissing of een spelregel is overtreden, en handelt hier naar zonder inmenging van derden.
2. De arbiter moet er voor zorgen, dat de spelers zich onberispelijk, sportief en loyaal gedragen. Dat zij zich onthouden van alles wat de tegenspeler zou kunnen hinderen en dat zij bij het beëindigen van elke beurt, zo mogelijk plaats kunnen nemen op de voor hen gereserveerde stoel. De arbiter is gerechtigd na een voorgaande ernstige waarschuwing een speler, die zich in dit opzicht misdraagt, het verder spelen van de partij te verbieden, en de partij voor hem verloren te verklaren.
3. De arbiter dient zich zodanig op te stellen bij een uitvoering van een stoot, dat hij kan vaststellen dat de speler geen spelregel overtreedt, en of de carambole ook werkelijk gecaramboleerd heeft.
4. De arbiter telt de caramboles die een speler in een beurt maakt, maar hij telt tevens ook voor de speler, die op de stoel zit. Ook hij moet kunnen horen hoever de serie van zijn tegenstander gevorderd is.
5. Wanneer van een speler zijn beurt beëindigd is, dan zegt de arbiter: "noteren", hierna het aantal gemaakte caramboles, gevolgd door "De heer resp. mevrouw..." en hierna herhaalt hij de gemaakte caramboles van de speler. Heeft de speler geen carambole gemaakt, dan wordt het woord nul gebruikt.
6. Moet een speler nog 5 caramboles (in de spelsoort Driebanden nog 3 caramboles), dan telt de arbiter als volgt: Hij zegt het aantal caramboles die in die beurt gemaakt zijn, met daarachter "en nog 5 (enz. 4-3-2-1)". Bij het Driebanden wordt dat: "en nog 3 (enz. 2-1)". Maakt de speler zijn laatste carambole, dan zegt de arbiter "partij" met eventueel daarachter "met gelijkmakende beurt" (indien dit van toepassing is).
7. Het is aan te bevelen als een partij langer dan een uur duurt, om van arbiter te wisselen, maar niet tijdens het maken van een serie.
8. Een speler mag nooit de ballen met de hand aanraken. Hij moet dan de arbiter op het euvel wijzen en eventueel verzoeken de ballen schoon te maken.
9. Het is de arbiter uitdrukkelijk verboden op directe wijze een speler opmerkzaam te maken op enige fout, die deze op het punt staat te begaan. Noch bij het begin van een beurt noch tijdens een serie, mag de arbiter diens speelbal op directe wijze aanwijzen, zelfs niet op verzoek van de speler. Desgevraagd wijst de arbiter de GEMERKTE bal aan, ook al is deze de speelbal van de betrokken speler. Alleen als de stip ontbreekt of onzichtbaar is, wordt dit verbod opgeheven.

Reglementen

---

10. Zodra de arbiter constateert, dat een fout is gemaakt, moet hij de betrokken speler daarop opmerkzaam maken en hem het doorspelen verbieden, zonodig beletten. De arbiter annonceert dan: "Noteren... enz. (volgens het bepaalde in punt 5)
11. Is een carambole ten onrechte geteld, dan mag de arbiter zijn beslissing herroepen, mits de speler zijn beurt nog niet heeft vervolgd. Vervolgt de speler zo snel zijn beurt, dat de arbiter niet de gelegenheid krijgt zijn beslissing te herroepen, dan is de arbiter toch bevoegd zijn beslissing te herroepen, alsof die speler zijn beurt nog niet heeft vervolgd.
12. Herzien van beslissingen.
  - Twijfelt een speler omtrent een door hem gemaakte carambole, of aan de juistheid van een arbitraire beslissing, of betreft zulks een niet meer te controleren situatie, dan is hij gerechtigd 1 keer de arbiter te verzoeken, die beslissing nader te overwegen. De arbiter is verplicht aan het verzoek te voldoen, mits op behoorlijke wijze en onmiddellijk na de aangevochten beslissing kenbaar gemaakt, en dan een definitieve beslissing te nemen.
  - Twijfelt een speler aan de juistheid van een arbitraire beslissing met betrekking tot de posities entré, dedans, reste dedans, à cheval, het vastliggen van ballen, of constateert hij voor de aankondiging "en nog vijf (drie)" voor zijn tegenstander een fout in de telling, dan is hij gerechtigd 1 keer de arbiter te verzoeken die beslissing nader te overwegen. De arbiter is verplicht aan het verzoek te voldoen, mits op behoorlijke wijze en onmiddellijk na de aangevochten beslissing kenbaar gemaakt.
  - Blijft in de gevallen onder A en B genoemd de arbiter bij zijn beslissing, dan moet de betreffende speler zich daarbij onherroepelijk neerleggen.
  - Een speler kan na het beëindigen van zijn partij protesteren tegen een beslissing van de arbiter, wanneer het betreft een al dan niet foutieve uitleg of toepassing van reglementaire bepalingen.

Reglementen

BEPALING AANTAL CARAMBOLES

LIBRE: 33 x moyenne

BANDSTOTEN: 35 x moyenne + 5

Onbekend Bandstoten-moyenne:

Libre caramboles:	Bandstoten caramboles:
Van 20 t/m 33 car:	100% van Libre caramboles
Van 34 t/m 50 car:	85% van Libre caramboles
Van 51 t/m 66 car:	75% van Libre caramboles
Van 67 car en hoger:	70% van Libre caramboles

DRIEBANDEN: 50 x moyenne
Grote tafel < > Kleine tafel 3 < > 4

OMREKENINGSTABEL LIBRE - DRIEBANDEN

Libre	Driebanden	Car.	Libre	Driebanden	Car.
Moyenne	Moyenne		Moyenne	Moyenne	
0.00 - 0.50	0.140	8	3.01 - 3.25	0.475	24
0.51 - 0.60	0.160	9	3.26 - 3.50	0.500	26
0.61 - 0.70	0.180	10	3.51 - 3.75	0.525	27
0.71 - 0.80	0.200	11	3.76 - 4.00	0.550	28
0.81 - 0.95	0.225	12	4.01 - 4.25	0.575	29
0.96 - 1.10	0.250	13	4.26 - 4.50	0.600	31
1.11 - 1.25	0.275	14	4.51 - 4.75	0.625	32
1.26 - 1.50	0.300	16	4.76 - 5.00	0.650	33
1.51 - 1.75	0.325	17	5.01 - 5.25	0.675	34
1.76 - 2.00	0.350	18	5.26 - 5.50	0.700	36
2.01 - 2.25	0.375	19	5.51 - 5.75	0.725	37
2.26 - 2.50	0.400	21	5.76 - 6.00	0.750	38
2.51 - 2.75	0.425	22	6.01 - 6.25	0.775	39
2.76 - 3.00	0.450	23	6.26 en hoger		40

Deze tabel is alleen bedoeld voor spelers met een bekend Libre Moyenne, die voor de eerste keer Driebanden gaan spelen.